

ROMEO

WILLIAM
SHAKESPEARE

BOUŘE

THE TEMPEST

NAKLADATELSTVÍ ROMEO

Přeložil Jiří Josek

*Tato kniha vychází za finanční podpory
Ministerstva kultury České republiky
a jako součást výzkumného záměru na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy
„Základy moderního světa v zrcadle literatury a filozofie“ (MSM 0021620824).*

Translation, Preface, and Commentary © Jiří Josek, 2005

ISBN 80-86573-08-7

PŘEDMLUVA

Bouře je vrcholným dílem posledního období Shakespearovy tvorby a řadí se k takzvaným romancím. Současně je to podle řady kritiků i poslední samostatná Shakespearova hra, neboť dvě další, možná **Král Jindřich VIII.** a s největší pravděpodobností **Dva vznešení příbuzní**, vznikly ve spolupráci s Johnem Fletcherem. Můžeme-li na pozadí Shakespearových her na osudech zvolna stárnoucích hrdinů (od Romea přes Hamleta k Learovi a Prosperovi) odhadovat příběh dramatika života, pak od počátečního hledání a zrání přes období renesanční víry v lidské schopnosti, fázi narůstajících pochybností a bolestné skepse dospívá stárnoucí autor ke zmoudření a smíření se světem.

Peripetie Shakespearova myšlenkového a uměleckého vývoje jsou v podivuhodném souladu s událostmi v jeho zemi. Po zlatém alžbětinském věku přes neklidné období související se změnou dynastie nastává s příchodem krále Jakuba I. krátké období klidu a míru. Shakespeare, který v předcházejících dramatech **Timon Athénský** a **Coriolanus** zobrazil svět i člověka v těch nejtemněších barvách a intuitivně naznačil příchod společenských zvrátů a občanské války, se na sklonku své tvůrčí dráhy vrací od bídy rozvráceného světa do bezpečí lidského nitra, do říše snů a fantazie. Proměna jeho poetiky souvisí do jisté míry i se změnou vkusu diváků a inscenačních možností. Shakespearova herecká společnost se v roce 1603 dostává pod přímou patronaci krále Jakuba I. „Služebníci krále“ sice nadále vystupují v otevřené poloaréně *Globe (Svět)* v „zábavní čtvrti“ na jižním břehu Temže, ale stále častěji hrají i v uzavřených prostorách divadla *Blackfriars (U Černých bratří)*, od roku 1608), královského paláce i jinde převážně pro vybrané aristokratické publikum, které si žádá efektnějšího scénického provedení nových kusů s bohatším využíváním hudby a tance. Hrou, která vyhovovala vkusu náročného publika, je právě **Bouře**. Toto drama je zároveň poslední, které Shakespeare píše jako člen herecké družiny, neboť se za krátký čas po jeho napsání (na přelomu let 1610 – 1611) stěhuje natrvalo z Londýna do rodného Stratfordu nad Avonou, kde v roce 1616 umírá.

Bouře na rozdíl od většiny Shakespearových her nemá zřejmě žádný přímý pramen. Přesto se do ní promítá řada vlivů, jak literárních, tak

mimoliterárních. Toto dílo může být přímou reakcí na ztroskotání a záračnou záchranu anglické lodi *Sea-Adventure* (*Mořské dobrodružství*) v roce 1609 na Bermudách při cestě do první trvalé anglické osady ve Virginii v Novém světě: událost byla popsána přímými účastníky, z nichž některé snad Shakespeare i osobně znal. Další inspiraci pak mohl čerpat z dobových literárních a dramatických ohlasů na zámořské plavby, například z italské *commedia dell'arte*, v níž se objevovaly příběhy o ztroskotancích a jejich osudech, o opilých námořnících a jejich setkáních s domorodci, o divém muži i kouzelníkovi na pustém ostrově. Zdá se, že dramatik ve hře i nepřímou cituje z eseje „O kanibalech“ Michela de Montaigne. Uvedené okolnosti se podílely na vzniku hry, která je tematicky vystavěna na kontrastech přírody a civilizace, přirozenosti a zvrácenosti, skutečnosti a snu. Taneční a písňová intermezza z ní pak dělají hru výpravnou a obřadní.

Existují písemné doklady o tom, že se **Bouře** hrála 1. 11. 1611 na královském dvoře před králem Jakubem I. a v letech 1612 a 1613 provázela zasnuby a sňatek královny dcery Alžběty s kurfiřtem Friedrichem Falckým. O výjimečném věhlasu tohoto díla svědčí i skutečnost, že stojí na prvním místě v kánonu Shakespeareových her, který vyšel v tzv. foliovém vydání v roce 1623.

Bouře je mimořádná především tím, jak je napsaná. Po předešlých romancích, v nichž se spleť děj rozvíjí v časoprostoru mnoha let a mil, se zde Shakespeare vrací ke klasickým jednotám místa, času a děje. Kromě úvodní scény na potápějící se lodi se jednoduchý příběh odehrává na pustém ostrově v průběhu čtyř hodin. Postavy, dojemně křehké i hrubě komické, bloudící ve skupinkách po ostrově, jsou ve svém jednání řízeny vládcem ostrova Prosperem, vyhnaným milánským vévodou, učencem, který si osvojil kouzla bílé magie a jemuž „šťastná hvězda“ seslala možnost pomstít se za krivdu svým nepřátelům a v další generaci obnovit ztracený soulad. S pomocí vzdušného ducha Ariela a jeho druhů dokáže rozpoutat přírodní živly, zinscenovat ztroskotání lodě, poblouznit trosečníky přízraky a ochromit jejich vůli. Není ale všemocný. Do lidských srdcí jeho magická moc nesahá. Ve šťastném závěru hry Prospero volí místo pomsty smír a odpuštění, a přestože se mu podaří napravit stav věcí lidských (jeho dcera Miranda a králův syn Ferdinand se do sebe zamilují a budou se brát; on sám získává zpět své vévodství), sílu zla zlomit nedokáže. Kalibán, původní obyvatel ostrova, barbar zvířecího vzezření, který se chtěl uchvatiteli Prosperovi vzepřít, svůj směšný boj sice pokorně vzdává, ale dva praví a mnohem nebezpečnější padouši z řad Prosperových blízkých zůstanou nepotrestáni. Jejich zatvrzelé mlčení beze stopy kajícího je výmluvně zlověstné.

Bouře je tajemná hra, která sestává spíše ze sledu působivých obrazů a situací než z motivovaného jednání podepřeného přesnou psychologií postav. Mnoho tak zůstává pouze naznačeno, nedořečeno, a je na čtenáři a divákovi, aby sám hledal souvislosti a významy ukryté v podloží. Hra, v níž autor dociluje vrcholů básnického výrazu, tak přerůstá v celistvou, úchvatnou metaforu, v symbolické zpodobení světa, v alegorii, o jejíž povaze se dohadují celé generace kritiků. Někteří vidí ve hře příběh o pádu člověka či vykoupení lidské duše ve smyslu křesťanského mysticismu, za jednotlivými postavami hry nacházejí jedni konkrétní osoby tehdejšího Londýna, druzí různé abstraktní principy. Velice lákavý je výklad, který na místo Prospera staví samotného Williama Shakespeara, autora, jenž se touto hrou loučí s dramatickou tvorbou. K takové interpretaci vybízí jak výlučné postavení protagonisty, tak možné ztotožnění čarodějné moci „bílého mága“ s mocí umělce, který rovněž dokáže „stvořit zázraky“, ale podstatu člověka nezmění.

Ať už je výklad jakýkoli, je zřejmé, že v logice vývoje Shakespeareovy tvorby má **Bouře** své místo. Od ambice „nastavit světu zrcadlo“ a v procesu sebepoznání svět prostřednictvím umění třeba i změnit, přes ponor do nitra člověka a odhalení jeho slabostí, směřuje autorova tvorba k obrazu světa, který je už ze své podstaty záhadný a nepochopitelný. V konečné fázi pak člověk a svět splývají v přirozené jednotě a věčném řádu přírody. Takový přístup vede na jedné straně k úlevnému nadhledu nad marností lidského života, na druhé straně ukazuje život sám jako záračnou a nádhernou marnost. Umění, které bylo pro Shakespeara vždy odrazem světa, je z tohoto pohledu kvintesencí této marnosti. Po tomto poznání jako by autor opravdu už neměl co dodat.

*Všechno pomine
jak table naše bezvýznamná hříčka
a nezůstane nic. Jsme z téže látky,
z jaké se tkají sny, a chvilka žití
je ostrov v moři spánku.*

JIŘÍ JOSEK

THE TEMPEST

BOUŘE

DRAMATIS PERSONAE

ALONSO, King of Naples
SEBASTIAN, his brother
PROSPERO, the right Duke of Milan
ANTONIO, his brother, the usurping Duke of Milan
FERDINAND, son of the King of Naples
GONZALO, an honest old counsellor
ADRIAN } lords
FRANCISCO }
CALIBAN, a savage and deformed slave
TRINCULO, a jester
STEPHANO, a drunken butler
MASTER OF A SHIP
BOATSWAIN
MIRANDA, daughter of Prospero
ARIEL, an airy spirit
IRIS }
CERES } spirits
JUNO, }
Mariners, nymphs, reapers, other spirits.
Scene: A ship at the sea; an uninhibited island.

OSOBY

ALONSO, neapolský král
SEBASTIAN, jeho bratr
PROSPERO, pravý milánský vévoda
ANTONIO, jeho bratr, uchvatitel milánského vévodství
FERDINAND, syn neapolského krále
GONZALO, starý poctivý radní
ADRIAN } šlechtici
FRANCISCO }
KALIBÁN, divoch a otrok nehezského zjevu
TRINKULO, šašek
STEFANO, opilý číšník
KAPITÁN
DŮSTOJNÍK
MIRANDA, Prosperova dcera
ARIEL, vzdušný duch
IRIS } duchové
CERES }
JUNO }
Námořníci, víly, ženci, další duchové.
Dějiště: loď na moři, později pustý ostrov.

ACT I.

SCENE 1. ON A SHIP AT SEA.

*A tempestuous noise of thunder and lightning heard.
Enter a Ship-Master and a Boatswain.*

MASTER Boatswain!

BOATSWAIN Here, master. What cheer?

MASTER Good, speak to the mariners. Fall to't, yarely,
or we run ourselves aground. Bestir, bestir.

Exit.

Enter Mariners.

BOATSWAIN Heigh, my hearts! Cheerly, cheerly, my hearts! Yare,⁵
yare! Take in the topsail. Tend to the master's whistle.
Blow, till thou burst thy wind, if room enough!

Enter Alonso, Sebastian, Antonio, Ferdinand, Gonzalo, and others.

ALONSO Good boatswain, have care. Where's the master?
Play the men.

BOATSWAIN I pray now, keep below. 10

ANTONIO Where is the master, boatswain?

BOATSWAIN Do you not hear him? You mar our labour.
Keep your cabins: you do assist the storm.

GONZALO Nay, good, be patient.

BOATSWAIN When the sea is. Hence! What cares these roarers 15
for the name of king? To cabin: silence! Trouble
us not.

GONZALO Good, yet remember whom thou hast aboard.

BOATSWAIN None that I more love than myself. You are
a counsellor; if you can command these elements to²⁰
silence, and work the peace of the present, we will
not hand a rope more; use your authority: if you
cannot, give thanks you have lived so long, and
make yourself ready in your cabin for the mischance

JEDNÁNÍ I.

SCÉNA 1. NA LODI NA ROZBOUŘENÉM MOŘI.

*Hromy a blesky.
Vystoupí Kapitán a Důstojník.*

KAPITÁN Důstojníku!

DŮSTOJNÍK Co je, kapitáne? Tady jsem!

KAPITÁN To jsem rád! Poruč mužstvu, ať sebou hejbnou,
nebo nás to hodí na břeh. Pohyb! Pohyb!

Odejde.

Vystoupí námořníci.

DŮSTOJNÍK No tak, chlapi! Makáme! Makáme! Stáhněte 5
košovou plachtu. Počkejte, až kapitán pískne.
Klidně si foukej jako ďas, ale až na volným moři!

Vystoupí král Alonso, Sebastian, Antonio, Ferdinand, Gonzalo a další.

ALONSO Pane důstojníku, děláte něco? Kde je kapitán?
Copak tomu tady nikdo nevelí?

DŮSTOJNÍK Prosím vás, zalezte dovnitř. 10

ANTONIO Kde je kapitán?

DŮSTOJNÍK Neslyšíte ho? Zůstaňte v kajutě a nepleťte se tu, nebo
naděláte víc škody než ta vichřice.

GONZALO Jenom klid, pane.

DŮSTOJNÍK Já se uklidním, až se moře uklidní. Vypadněte odtud!¹⁵
Vichru je fuk, jestli odfoukne krále nebo někoho
jinýho. Dovnitř a mlčet! Tady překážíte.

GONZALO Já jen, abyste si uvědomil, koho máte na palubě.

DŮSTOJNÍK Nikoho, koho bych měl radši než sebe. Vy jste pan
radní, tak tu bouři zakažte, ukažte těm rozběsněnejm²⁰
živlům svou moc, vyjednejte s nima smír, a já už se
lana ani nedotknu. Ale jestli to neumíte, poděkujte
pánubohu, že vás nechal na světě tak dlouho, a jděte
se do kajuty připravit na poslední hodinku, protože

of the hour, if it so hap. Cheerly, good hearts! 25
 Out of our way, I say.
Exit.

GONZALO I have great comfort from this fellow: methinks he hath no drowning mark upon him; his complexion is perfect gallows. Stand fast, good Fate, to his hanging: make the rope of his destiny our cable, for our own doth little advantage. If he be not born to be hanged, our case is miserable.
Exeunt.
Enter Boatswain.

BOATSWAIN Down with the topmast! Yare! Lower, lower! Bring her to try with main-course.
A cry within.

A plague upon this howling! They are louder than the weather or our office. 35
Enter Sebastian, Antonio, and Gonzalo.

Yet again! What do you here? Shall we give o'er and drown? Have you a mind to sink?

SEBASTIAN A pox o' your throat, you bawling, blasphemous, incharitable dog! 40

BOATSWAIN Work you then.

ANTONIO Hang, cur! Hang, you whoreson, insolent noisemaker! We are less afraid to be drowned than thou art.

GONZALO I'll warrant him for drowning, though the ship were no stronger than a nutshell and as leaky as an unstanch'd wench. 45

BOATSWAIN Lay her a-hold, a-hold! Set her two courses off to sea again; lay her off.
Enter Mariners wet.

MARINERS All lost! To prayers, to prayers! All lost!

BOATSWAIN What, must our mouths be cold? 50

GONZALO The king and prince at prayers! Let's assist them, For our case is as theirs.

SEBASTIAN I'm out of patience.

ANTONIO We are merely cheated of our lives by drunkards: This wide-chapp'd rascal – would thou mightst lie drowning
 The washing of ten tides!

k tý se nejspíš schyluje. Opřete se do toho, chlapi. 25
 A vy, zmizte odtud!
Odejde.

GONZALO Ten rabiát mě naplňuje nadějí. Vyrosl pro šibenici, a tak se, doufám, neutopí. Spravedlivý osude, dej, ať visí, protože naše budoucnost visí spíš na jeho oprátce než na jeho laně. 30
 Jestli se nenarodil pro šibenici, je s námi amen.
Odejdou.
Vystoupí Důstojník.

DŮSTOJNÍK Stáhněte čnělku! Rychle! Níž! Níž! Držte ji na hlavní plachtě.
Za scénou křik.

Proč musí tak ječet? Nadělají víc kraválu než ta bouřka a naše povely. 35
Vystoupí Sebastian, Antonio a Gonzalo.

Zase vy? Co tu chcete? Mám ty práce nechat? Chcete jít ke dnu?

SEBASTIAN K čertu s tebou za ty žvásty, ty psisko drzý, škodolibý! 40

DŮSTOJNÍK A kdo to za mě udělá? Vy?

ANTONIO Ať visíš, ty zmetku uřvanej! Nemáš o nic menší strach, že se utopíš, než my.

GONZALO Jak jsem řekl, ten se neutopí, ani kdyby loď byla křehká jako skořápka a děravá jako vysloužilá děvka. 45

DŮSTOJNÍK Všechny plachty dolů, kosatku i hlavní! Otočte ji proti vlnám. Od břehu!
Vystoupí zmáčení námořníci.

NÁMOŘNÍCI Je konec! Můžem se jen modlit! Konec!

DŮSTOJNÍK Takže se naposledy napijem? 50

GONZALO Jdem za králem a princem. Modlí se. Jsme na tom všichni stejně.

SEBASTIAN Zatraceně!

ANTONIO Svěřili jsme svůj život ožralům.
 Kéž by se ten
 uřvaný darebák
 utopil ve svém chlastu!

GONZALO He'll be hang'd yet, 55
 Though every drop of water swear against it
 And gape at widest to glut him.
A confused noise within:
 VOICES 'Mercy on us!' – 'We split, we split!' – 'Farewell,
 my wife and children!' –
 'Farewell, brother!' – 'We split, we split, we split!' 60
 ANTONIO Let's all sink with the king.
 SEBASTIAN Let's take leave of him.
Exeunt Antonio and Sebastian.
 GONZALO Now would I give a thousand furlongs of sea for an
 acre of barren ground, long heath, brown furze, any
 thing. The wills above be done! But I would fain die⁶⁵
 a dry death.
Exeunt.

SCENE 2.

THE ISLAND. BEFORE PROSPERO'S CELL

Enter Prospero and Miranda.

MIRANDA If by your art, my dearest father, you have
 Put the wild waters in this roar, allay them.
 The sky, it seems, would pour down stinking pitch,
 But that the sea, mounting to the welkin's cheek,
 Dashes the fire out. O, I have suffered 5
 With those that I saw suffer: a brave vessel,
 Who had, no doubt, some noble creature in her,
 Dash'd all to pieces. O, the cry did knock
 Against my very heart. Poor souls, they perish'd. 10
 Had I been any god of power, I would
 Have sunk the sea within the earth or ere
 It should the good ship so have swallow'd and
 The fraughting souls within her.
 PROSPERO Be collected:
 No more amazement: tell your piteous heart
 There's no harm done.
 MIRANDA O, woe the day!
 PROSPERO No harm. 15
 I have done nothing but in care of thee,

GONZALO Bude viset, 55
 i když se moře proti tomu bouří
 a otevřítá chřtán, aby ho spolčko.
Zoufalé hlasy za scénou:
 HLASY „Smiluj se, Bože!“ – „Lod' už puká!“ – „Sbohem,“
 „má ženo, děti, moji nejdražší!“ – „Loučím se, bratře.“
 – „Lod' se rozpadá!“ 60
 ANTONIO Jdem ke dnu a král s námi.
 SEBASTIAN Pojďme mu říct sbohem.
Odejdou Antonio a Sebastian.
 GONZALO Celé moře bych teď vyměnil za ždíbec suché země,
 a třeba i s kopřivou a lopuchem. Ať se děje
 vůle boží, ale jak rád bych teď umřel s nohama 65
 v suchu.
Odejdou.

SCÉNA 2.

OSTROV. PŘED PROSPEROVOU CHÝŠÍ.

Vystoupí Prospero a Miranda.

MIRANDA Tatínku, jestli vaše umění
 tu bouří rozpoutalo, utište ji.
 Z nebe se lije oheň, který by
 zem spálil na troud, ale vzduté moře 5
 hasí ten požár. Jak já trpěla
 s těmi, jež viděla jsem trpět. V tak
 nádherném plavidle museli být
 vznešení, vzácní lidé. Teď jsou mrtví.
 Nářek těch chudáků mi srdce rval. 10
 Já mít tu moc, otevřela bych zem,
 aby v ní moře utonulo dřív,
 než stačilo spolknout tu dobrou loď
 s nákladem dobrých duší.
 PROSPERO Upokoj se
 a neboj. Nemusíš je litovat.
 Nic se jim nestalo.
 MIRANDA Ta hrůza!
 PROSPERO Nic jim není. 15
 Co dělám, dělám jenom pro tebe,

	Of thee, my dear one, thee, my daughter, who Art ignorant of what thou art, nought knowing Of whence I am, nor that I am more better Than Prospero, master of a full poor cell, And thy no greater father.	20
MIRANDA	More to know Did never meddle with my thoughts.	
PROSPERO	'Tis time I should inform thee farther. Lend thy hand, And pluck my magic garment from me. – So: <i>(Lays down his mantle)</i> Lie there, my art. – Wipe thou thine eyes; have comfort. The direful spectacle of the wreck, which touch'd The very virtue of compassion in thee, I have with such provision in mine art So safely ordered that there is no soul – No, not so much perdition as an hair Betid to any creature in the vessel Which thou heard'st cry, which thou saw'st sink. Sit down; For thou must now know farther.	30
MIRANDA	You have often Begun to tell me what I am, but stopp'd And left me to a bootless inquisition, Concluding 'Stay: not yet.'	35
PROSPERO	The hour's now come; The very minute bids thee ope thine ear; Obey and be attentive. Canst thou remember A time before we came unto this cell? I do not think thou canst, for then thou wast not Out three years old.	40
MIRANDA	Certainly, sir, I can.	
PROSPERO	By what? By any other house or person? Of any thing the image tell me that Hath kept with thy remembrance.	
MIRANDA	'Tis far off And rather like a dream than an assurance That my remembrance warrants. Had I not Four or five women once that tended me?	45
PROSPERO	Thou hadst, and more, Miranda. But how is it That this lives in thy mind? What seest thou else	50

	pro tebe, moje drahá dceruško. Ty ani nevíš, kdo jsi, nevíš nic o mně. Netušíš, že jsem mnohem víc než pouhý Prospero, pán bídné chýše a tvůj ubohý otec.	20
MIRANDA	Nikdy mě nenapadlo nic jiného.	
PROSPERO	Je čas ti oči otevřít. Pomoz mi svléct můj čarodějný plášť. – Tak, tady lež, <i>(Odkládá plášť)</i> mé kouzlo. – Setři slzy a buď klidná. Ten hrozný obraz ztroskotání, jenž vyvolal v tobě zděšení a soucit, jsem stvořil já díky svému umění a zařídil to tak, že nikomu z těch, které slyšela jsi naříkat a viděla se topit, nezkrivil se ani vlasek na hlavě. Teď seď a já ti řeknu víc.	25
MIRANDA	Kolikrát už jste začal vyprávět, kdo jsem, a vždy jste zmlkl, řekl: „Později,“ a mně zbyla jen zvědavost.	35
PROSPERO	Ta chvíle přišla a vyžaduje, abys pozorně mi naslouchala. Nepředpokládám, že by sis vybavila něco z dob, než jsme sem přišli. Byly ti tři roky. Nebo snad ano?	40
MIRANDA	Něco určitě.	
PROSPERO	A co? Nějaký dům či osobu? Řekni mi všechno, co ti zůstalo v paměti na tu dobu.	
MIRANDA	Je to dávno a připadá mi to spíš jako sen než vzpomínka. Nestaraly se o mě nějaké ženy? Čtyři nebo pět?	45
PROSPERO	Ano, Mirando. Ještě víc. Jak to, že si to pamatuješ? Co se ti	50

	In the dark backward and abysm of time? If thou remember'st aught ere thou camest here, How thou camest here thou mayst.	
MIRANDA	But that I do not.	
PROSPERO	Twelve year since, Miranda, twelve year since, Thy father was the Duke of Milan and A prince of power.	55
MIRANDA	Sir, are not you my father?	
PROSPERO	Thy mother was a piece of virtue, and She said thou wast my daughter; and thy father Was Duke of Milan; and thou his only heir And princess no worse issued.	
MIRANDA	O the heavens! What foul play had we, that we came from thence? Or blessed was't we did?	60
PROSPERO	Both, both, my girl: By foul play, as thou say'st, were we heaved thence, But blessedly help hither.	
MIRANDA	O, my heart bleeds To think o' the teen that I have turn'd you to, Which is from my remembrance! Please you, farther.	65
PROSPERO	My brother and thy uncle, call'd Antonio – I pray thee, mark me – that a brother should Be so perfidious! – he whom next thyself Of all the world I loved and to him put The manage of my state; as at that time Through all the signories it was the first And Prospero the prime duke, being so reputed In dignity, and for the liberal arts Without a parallel; those being all my study, The government I cast upon my brother And to my state grew stranger, being transported And rapt in secret studies. Thy false uncle – Dost thou attend me?	70 75
MIRANDA	Sir, most heedfully.	
PROSPERO	Being once perfected how to grant suits, How to deny them, who to advance and who To trash for over-topping, new created The creatures that were mine, I say, or changed 'em, Or else new form'd 'em; having both the key Of officer and office, set all hearts i' the state	80 85

	dál vynořuje z černé jámy času? Když vybavíš si dobu, než jsme přišli, pak snad i to, jak jsme sem přišli.	
MIRANDA	Ne.	
PROSPERO	Je to už dvanáct let, Mirando, dvanáct. Tvůj otec byl milánským vévodou, byl mocný vládce.	55
MIRANDA	Vý nejste můj otec?	
PROSPERO	Tvá matka byla vzorem poctivosti a tvrdila, že jsi má dcera. Tvůj otec byl vévoda a po něm máš i ty šlechtickou krev.	
MIRANDA	Ach, nebesa! Co zlého nás zahnilo sem? Anebo to bylo dobré?	60
PROSPERO	Obojí, mé dítě. Zlé bylo, že nás vyhnali, a dobré, že jsme sem šťastně přišli.	
MIRANDA	Musel jste mít se mnou tolik trápení! A na to si vůbec nevzpomínám! Co bylo dál?	65
PROSPERO	Antonio, můj bratr a tvůj strýc – Slyšíš to? Bratr. Jak může být bratr takový mizera! Já ho měl rád nade vše na světě a svěřil jsem mu vládu nad Milánem, největším italským státem, jehož vévoda Prospero jako vladař požíval obrovskou úctu a co učenec vynikal nade všemi. Kvůli vědě jsem bratrovi přepustil moc a sám se vrhl do studia tajemných a tajných nauk. Když tvůj zrádný strýc – Posloucháš mě?	70 75
MIRANDA	Poslouchám. Pozorně.	
PROSPERO	Když naučil se tomu vyhovět, jiného odmítnout, ty povýšit a tamty zničit, předělal mé lidi ke svému obrazu anebo je vyměnil za jiné. Měl pod palcem úřad i úředníky. Hrál to na ně	80 85

	To what tune pleased his ear; that now he was The ivy which had hid my princely trunk, And suck'd my verdure out on't. Thou attend'st not.	
MIRANDA	O, good sir, I do.	
PROSPERO	I pray thee, mark me. I, thus neglecting worldly ends, all dedicated To closeness and the bettering of my mind With that which, but by being so retired, O'er-prized all popular rate, in my false brother Awaked an evil nature; and my trust, Like a good parent, did beget of him A falsehood in its contrary as great As my trust was; which had indeed no limit, A confidence sans bound. He being thus lorded, Not only with what my revenue yielded, But what my power might else exact, like one Who having into truth, by telling of it, Made such a sinner of his memory, To credit his own lie, he did believe He was indeed the duke; out o' the substitution And executing the outward face of royalty, With all prerogative: hence his ambition growing – Dost thou hear?	90 95 100 105
MIRANDA	Your tale, sir, would cure deafness.	
PROSPERO	To have no screen between this part he play'd And him he play'd it for, he needs will be Absolute Milan. Me, poor man, my library Was dukedom large enough: of temporal royalties He thinks me now incapable; confederates – So dry he was for sway – wi' the King of Naples To give him annual tribute, do him homage, Subject his coronet to his crown and bend The dukedom yet unbow'd – alas, poor Milan! – To most ignoble stooping.	110 115
MIRANDA	O the heavens!	
PROSPERO	Mark his condition and the event; then tell me If this might be a brother.	
MIRANDA	I should sin To think but nobly of my grandmother: Good wombs have borne bad sons.	120
PROSPERO	Now the condition.	

	tak, že mu oni hráli do noty. Jak břechťan ovinul vévodský kmen a vysával ho. Ty mě neposloucháš.	
MIRANDA	Poslouchám.	
PROSPERO	Poslouchej mě. Prosím tě. Zanedbával jsem vnější svět a zcela se pohroužil do zušlechťování vlastního ducha, což mé okolí moc nechápalo a v mém bratrovi to probudilo jeho horší já. Jako když příliš dobra může zkazit dítě, má důvěra v něj v něm zrodila zradu. Zradu tím větší, čím víc jsem mu věřil, a já mu věřil bezmezně. Když jsem ho takhle povýšil a on si bral víc, než co jsem mu dával, najednou jak člověk, co si plete dojmy s pojmy a trpí ztrátou paměti, si začal namlouvat, že to on je vévoda, a přestože byl pouhý zástupce, honosil se vnějšími projevy moci a vlády. Jeho ctižádost – Slyšíš, co říkám?	90 95 100 105
MIRANDA	I hluchý by to slyšel.	
PROSPERO	A protože se do hry na vévodu vžil tak, že zapomněl, kdo je, chtěl se stát tím, kým nebyl. Já byl podle něho ubožák, snílek, který může vládnout leda své knihovně. A tak se spojil – hladový po moci – s Neapolí, jejímuž králi kromě tučné renty přislíbil spoluvládu. Doposud nepokořený vévodství tak padlo do moci cizákům.	110 115
MIRANDA	Ach, nebesa!	
PROSPERO	Poslouchej jejich plán a pak mi řekni, jestli tak jedná bratr.	
MIRANDA	O babičce smýšlím jen v dobrém, ale dobré ženy mohou mít špatné syny.	120
PROSPERO	Poslouchej.	

	The King of Naples, being an enemy To me inveterate, hearkens my brother's suit; Which was, that he, in lieu o' the premises Of homage and I know not how much tribute, 125 Should presently extirpate me and mine Out of the dukedom and confer fair Milan With all the honours on my brother: whereon, A treacherous army levied, one midnight Fated to the purpose did Antonio open 130 The gates of Milan, and, i' the dead of darkness, The ministers for the purpose hurried thence Me and thy crying self.	
MIRANDA	Alack, for pity! I, not remembering how I cried out then, Will cry it o'er again: it is a hint 135 That wrings mine eyes to't.	
PROSPERO	Hear a little further And then I'll bring thee to the present business Which now's upon's; without the which this story Were most impertinent.	
MIRANDA	Wherefore did they not That hour destroy us?	
PROSPERO	Well demanded, wench: 140 My tale provokes that question. Dear, they durst not, So dear the love my people bore me, nor set A mark so bloody on the business, but With colours fairer painted their foul ends. 145 In few, they hurried us aboard a bark, Bore us some leagues to sea; where they prepared A rotten carcass of a boat, not rigg'd, Nor tackle, sail, nor mast; the very rats Instinctively had quit it: there they hoist us, To cry to the sea that roar'd to us, to sigh 150 To the winds whose pity, sighing back again, Did us but loving wrong.	
MIRANDA	Alack, what trouble Was I then to you!	
PROSPERO	O, a cherubin Thou wast that did preserve me. Thou didst smile, Infused with a fortitude from heaven, 155 When I have deck'd the sea with drops full salt, Under my burthen groan'd; which raised in me	

	Král Neapole byl můj nepřítel a bratrovi šel ve všem na ruku. A tak za příslib vazalství a daň, o jejíž výši nevím, souhlasil, 125 že budu ihned vyhnán z Milána i se svou dcerou a mé vévodství případně bratrovi. S tím úmyslem k nám vyslal tajně vojsko a můj bratr, jak dohodnuto, přesně o půlnoci 130 otevřel bránu města, z něhož mě a tebe, plačící, v naprosté tmě odvlekli jejich spřeženci.	
MIRANDA	Ach, bože! Už sice nevím, co se se mnou dělo, ale když si tu hrůzu uvědomím, mám opět v očích slzy. 135	
PROSPERO	Poslouchej, abych tě mohl vyprávěním přenést až k současnosti. Pouze ona dá tomu příběhu smysl.	
MIRANDA	A proč nás hned nezabili?	
PROSPERO	Správná otázka. 140 A dost se nabízí. Netroufli si. Lidé mě měli rádi a ti lotři se báli krve, proto krutý čin vykreslit chtěli v příznivější barvě. 145 Zkrátka nás posadili do člunu, vyvezli na moře a přesadili na shnilý vrak bez ráhen, bez plachet, bez kormidla či stěžně, na loď, z níž i krysy utekly. Mohli jsme řvát jen na moře a moře řvalo na nás, 150 do větru sténat, a vítr z lítosti nad námi sténal stejně.	
MIRANDA	Musela jsem vám být na obtíž!	
PROSPERO	Andílku můj, jen tys mě držela při životě. Když v zoufalství jsem moře zaléval 155 slanými slzami, usmála ses, jako by nebesa ti dala sílu,	

	An undergoing stomach, to bear up Against what should ensue.	
MIRANDA	How came we ashore?	
PROSPERO	By Providence divine. 160 Some food we had and some fresh water that A noble Neapolitan, Gonzalo, Out of his charity, being then appointed Master of this design, did give us, with Rich garments, linens, stuffs and necessaries, 165 Which since have steaded much; so, of his gentleness, Knowing I loved my books, he furnish'd me From mine own library with volumes that I prize above my dukedom.	
MIRANDA	Would I might But ever see that man!	
PROSPERO	Now I arise: (<i>Resumes his mantle</i>) 170 Sit still, and hear the last of our sea-sorrow. Here in this island we arrived; and here Have I, thy schoolmaster, made thee more profit Than other princesses can that have more time For vainer hours and tutors not so careful. 175	
MIRANDA	Heavens thank you for't! And now, I pray you, sir, For still 'tis beating in my mind, your reason For raising this sea-storm?	
PROSPERO	Know thus far forth. By accident most strange, bountiful Fortune, Now my dear lady, hath mine enemies 180 Brought to this shore; and by my prescience I find my zenith doth depend upon A most auspicious star, whose influence If now I court not but omit, my fortunes Will ever after droop. Here cease more questions: 185 Thou art inclined to sleep; 'tis a good dulness, And give it way: I know thou canst not choose. <i>Miranda sleeps.</i> Come away, servant, come. I am ready now. Approach, my Ariel, come. <i>Enter Ariel.</i>	
ARIEL	All hail, great master! Grave sir, hail! I come 190 To answer thy best pleasure; be't to fly, To swim, to dive into the fire, to ride	

	a já měl kuráž překonat i to nejhorší.	
MIRANDA	Jak jsme se dostali na břeh?	
PROSPERO	Dík svatě prozřetelnosti. 160 Měli jsme něco jídla, pitnou vodu, co obstaral Gonzalo z Neapole, dobrý muž, který nás měl na starost. Tak šlechtný, že dal nám s sebou vše, co bylo třeba, šaty, prádlo, roucha 165 a další věci, co tu máme. Navíc, protože věděl, jak miluji knihy, z mé knihovny vzal svazky, které si cením nad vévodství.	
MIRANDA	Kéž bych ho mohla tak někdy potkat!	
PROSPERO	Stoupnu si. Ty sed'. (<i>Bere si plášť</i>) 170 A slyš o konci mořské kalvárie. Připluli jsme na tento ostrov, kde jsem poskytl ti lepší vzdělání, než dostane se princeznám, jež mají čas k marnění a horší učitele. 175	
MIRANDA	Bůh vám to zaplať. Ale, tatínku, pořád mi není jasné, proč jste musel rozpoutat mořskou bouři.	
PROSPERO	Prozatím věz pouze to, že shodou okolností mi Štěstěna, jež je teď na mé straně, 180 příhlnala k ostrovu mé nepřátele. Můj osud nyní zcela závisí na postavení hvězd, které mi přejí, a buď té šance využiji, nebo jsem navždy ztracen. Už se na nic neptej. 185 Jsi ospalá, oči ti klíží spánek, poddáváš se mu. Musíš spát. Už spíš. <i>Miranda usne.</i> Přijď, služebníku, já jsem připraven. Objev se, Arieli, ke mně přijď. <i>Vystoupí Ariel.</i>	
ARIEL	Zdravím vás, pane, vzácný mistře, zdar! 190 Čeho si žádáte? Poručte jen, a vzduchem, vodou, ohněm proletí,	

	On the curl'd clouds, to thy strong bidding task Ariel and all his quality.	
PROSPERO	Hast thou, spirit, Perform'd to point the tempest that I bade thee?	195
ARIEL	To every article. I boarded the king's ship; now on the beak, Now in the waist, the deck, in every cabin, I flamed amazement: sometime I'd divide, And burn in many places; on the topmast, The yards and bowsprit, would I flame distinctly, Then meet and join. Jove's lightnings, the precursors O' the dreadful thunder-claps, more momentary And sight-outrunning were not; the fire and cracks Of sulphurous roaring the most mighty Neptune Seem to besiege and make his bold waves tremble, Yea, his dread trident shake.	200 205
PROSPERO	My brave spirit! Who was so firm, so constant, that this coil Would not infect his reason?	
ARIEL	Not a soul But felt a fever of the mad and play'd Some tricks of desperation. All but mariners Plunged in the foaming brine and quit the vessel, Then all afire with me: the king's son, Ferdinand, With hair up-staring – then like reeds, not hair – Was the first man that leap'd; cried, 'Hell is empty And all the devils are here.'	210 215
PROSPERO	Why that's my spirit! But was not this nigh shore?	
ARIEL	Close by, my master.	
PROSPERO	But are they, Ariel, safe?	
ARIEL	Not a hair perish'd; On their sustaining garments not a blemish, But fresher than before: and, as thou badest me, In troops I have dispersed them 'bout the isle. The king's son have I landed by himself; Whom I left cooling of the air with sighs In an odd angle of the isle and sitting, His arms in this sad knot.	220
PROSPERO	Of the king's ship The mariners say how thou hast disposed And all the rest o' the fleet.	225

	i mrak si osedlá váš Ariel a jeho pomocníci.	
PROSPERO	Sehrál jsi tu bouři, duchu, jak jsem přikázal?	195
ARIEL	Přesně, jak jste si přál! Skočil jsem na královskou loď a vzplál na přídi, na zádi, vprostřed a hned v kajutách zjevoval se v plamenech, rozčtvrtil se a hořel tu a tam, na špici stěžně, v podpalubí, pak se v jeden oheň slil. Jak boží blesk, jemuž jde v patách hrozný hrom, jsem jim do očí šlehal. Pod tím praskotem ohně a síry jako by se chvěl i mocný Neptun, až se vody mlely a třásl trojzubec.	200 205
PROSPERO	Můj chrabřej duchu! Byl někdo z lidí tak odvážný, že si zachoval chladnou hlavu?	
ARIEL	Ani jeden. Byli jak pominití, předváděli hru na zoufalce. Kromě posádky se všichni vrhli do zpěněných vln. Loď hořela. Králův syn Ferdinand s vlasy zježenými jak hřebíky vyskočil první. Křičel: „Všichni čerti utekli z pekla sem.“	210 215
PROSPERO	Dobře! Jak byl daleko od břehu?	
ARIEL	Byl blizoučko.	
PROSPERO	Nikomu se nic nestalo?	
ARIEL	Ne, nic. Jsou bez poskvrnky, dokonce i šaty mají jak vyprané. Jak kázal jste, rozehnal jsem je sem tam po ostrově ve skupinkách. Králova syna zvlášť. Teď sedí jak uzlíček neštěstí v odlehlem koutě ostrova a vzdychá, až z toho houstne vzduch.	220
PROSPERO	A kde je loď? Co posádka a zbytek flotily? Co s nimi je?	225

ARIEL	Safely in harbour	
	Is the king's ship; in the deep nook, where once Thou call'dst me up at midnight to fetch dew From the still-vex'd Bermoothes, there she's hid:	230
	The mariners all under hatches stow'd; Who, with a charm join'd to their suffer'd labour, I have left asleep; and for the rest o' the fleet Which I dispersed, they all have met again And are upon the Mediterranean flote,	235
	Bound sadly home for Naples, Supposing that they saw the king's ship wreck'd And his great person perish.	
PROSPERO	Ariel, thy charge	
	Exactly is perform'd: but there's more work. What is the time o' the day?	
ARIEL	Past the mid season.	240
PROSPERO	At least two glasses. The time 'twixt six and now Must by us both be spent most preciously.	
ARIEL	Is there more toil? Since thou dost give me pains, Let me remember thee what thou hast promised, Which is not yet perform'd me.	
PROSPERO	How now? Moody?	245
	What is't thou canst demand?	
ARIEL	My liberty.	
PROSPERO	Before the time be out? No more!	
ARIEL	I prithee,	
	Remember I have done thee worthy service; Told thee no lies, made thee no mistakings, served Without or grudge or grumblings: thou didst promise To bate me a full year.	
PROSPERO	Dost thou forget	
	From what a torment I did free thee?	
ARIEL	No.	
PROSPERO	Thou dost, and think'st it much to tread the ooze Of the salt deep, To run upon the sharp wind of the north,	255
	To do me business in the veins o' the earth When it is baked with frost.	
ARIEL	I do not, sir.	
PROSPERO	Thou liest, malignant thing! Hast thou forgot The foul witch Sycorax, who with age and envy	

ARIEL	Královská loď teď kotví	
	v bezpečné zátocce, kam donesl jsem z bouřných Bermud o půlnoci, jak přikázal jste, čarovnou rosou spánku.	230
	Tam námořníci v podpalubí spí, utrmácení, kouzlem zmožení, a pokud jde o zbytek flotily, po moři bouří rozmetané, zas se všichni našli a teď směřují	235
	Thyrénským mořem do Neapole. Jsou přesvědčení, že králova loď i s králem klesla ke dnu.	
PROSPERO	Aieli,	
	úkol jsi splnil, další dostaneš. Kolik je hodin?	
ARIEL	Poledne už bylo.	240
PROSPERO	Jsou nejmíň dvě. Odteď až do šesti musíme spolu leccos vykonat.	
ARIEL	Co ještě? Pořád po mně něco chcete a zapomínáte, co jste mi slíbil a nedal mi to.	
PROSPERO	Ale! Ty se vzpouzíš?	245
	Co jsem ti, duchu, nedal?	
ARIEL	Svobodu.	
PROSPERO	Už teď? Na to je čas. Dost o tom!	
ARIEL	Prosím.	
	Sloužím vám věrně, vždycky udělám bez odmlouvání všechno, co a jak mi poručíte. Za to jste mi slíbil odpustit celý rok.	250
PROSPERO	Zapomněl jsi,	
	z jakých muk jsem tě vysvobodil?	
ARIEL	Ne.	
PROSPERO	Zapomněl jsi, a už tě nebaví se pro mě brodit v bahnu hlubiny či osedlat si ostrý severák	255
	nebo se přehrabávat v útrokách až na kost zmrzlé země?	
ARIEL	Ne, to ne!	
PROSPERO	Lžeš, uličníku. Zapomněl jsi na zlou čarodějnici Sykorax, tu babu	

	Was grown into a hoop? Hast thou forgot her?	260
ARIEL	No, sir.	
PROSPERO	Thou hast. Where was she born? Speak; tell me.	
ARIEL	Sir, in Argier.	
PROSPERO	O, was she so? I must Once in a month recount what thou hast been, Which thou forget'st. This damn'd witch Sycorax, For mischiefs manifold and sorceries terrible	265
	To enter human hearing, from Argier, Thou know'st, was banish'd: for one thing she did They would not take her life. Is not this true?	
ARIEL	Ay, sir.	
PROSPERO	This blue-eyed hag was hither brought with child	270
	And here was left by the sailors. Thou, my slave, As thou report'st thyself, wast then her servant; And, for thou wast a spirit too delicate To act her earthy and abhorr'd commands, Refusing her grand hests, she did confine thee,	275
	By help of her more potent ministers And in her most unmitigable rage, Into a cloven pine; within which rift Imprison'd thou didst painfully remain	
	A dozen years; within which space she died	280
	And left thee there; where thou didst vent thy groans As fast as mill-wheels strike. Then was this island – Save for the son that she did litter here, A freckled whelp hag-born – not honour'd with A human shape.	
ARIEL	Yes, Caliban her son.	285
PROSPERO	Dull thing, I say so; he, that Caliban Whom now I keep in service. Thou best know'st What torment I did find thee in; thy groans Did make wolves howl and penetrate the breasts Of ever angry bears: it was a torment	290
	To lay upon the damn'd, which Sycorax Could not again undo: it was mine art, When I arrived and heard thee, that made gape The pine and let thee out.	
ARIEL	I thank thee, master.	
PROSPERO	If thou more murmur'st, I will rend an oak	295
	And peg thee in his knotty entrails till Thou hast howl'd away twelve winters.	

	ohnutou k zemi starobou a zlobou?	260
ARIEL	Ne, pane.	
PROSPERO	Ano. Kde se narodila?	
ARIEL	V Alžíru.	
PROSPERO	Že by? Jednou měsíčně ti musím připomenout, co jsi zač. Z Alžíru tuhle čarodějnicí Sykorax vyhnali za neslýchaně škodolibé a odpudivé kejkle.	265
	Sám víš, že by ji snad i zabili, kdyby nebyla, víš co. Ano?	
ARIEL	Ano.	
PROSPERO	Posadili tu běhnu s outěžkem na loď a vysadili zde. Ty, můj otrok, jak říkáš, sloužilš tehdy jí. Ale že jsi byl příliš jemný duch a odmítal jsi plnit její zlé, odporné příkazy, tak ona tě	275
	s pomocí svých mocnějších rarachů ve vzteku zaklela a vsadila do puklé sosny, v jejímž kmeni jsi byl uvězněný celých dvanáct let a hrozně při tom trpěl. Zemřela	280
	a tys tu trčel, skučel, klepal se, jak mlýnek na potoce. Na ostrově nebylo tehdy lidské stvoření, když nepočítám toho prašivce, co ho tu vrhla.	
ARIEL	Aha! Kalibána!	285
PROSPERO	Jistě že Kalibána, kterého teď zaměstnávám. Takže vzpomínáš, jak moc jsi trpěl? Při tvém skučení začali vlci výt a medvědům pukala srdce. K těmto mukám tě navěky odsoudila Sykorax a její kletbu mohlo zlomit jen mé umění. Já slyšel tě a z té sosny tě vysvobodil.	290
ARIEL	Díky, mistře.	
PROSPERO	Jen ještě cekni, a rozčísnu dub, vrazím tě mezi suky a tam si skuč dalších dvanáct zim.	295

ARIEL	Pardon, master; I will be correspondent to command And do my spiriting gently.	
PROSPERO	Do so, and after two days I will discharge thee.	
ARIEL	That's my noble master! What shall I do? Say what; what shall I do?	300
PROSPERO	Go make thyself like a nymph o' the sea: Be subject to No sight but thine and mine, invisible To every eyeball else. Go take this shape And hither come in't: go, hence With diligence! <i>Exit Ariel.</i> Awake, dear heart, awake! Thou hast slept well; Awake!	305
MIRANDA	The strangeness of your story put Heaviness in me.	
PROSPERO	Shake it off. Come on; We'll visit Caliban my slave, who never Yields us kind answer.	310
MIRANDA	'Tis a villain, sir, I do not love to look on.	
PROSPERO	But, as 'tis, We cannot miss him: he does make our fire, Fetch in our wood and serves in offices That profit us. What, ho! Slave! Caliban! Thou earth, thou! Speak.	315
CALIBAN	<i>(Within)</i> There's wood enough within.	
PROSPERO	Come forth, I say! There's other business for thee: Come, thou tortoise! When? <i>Enter Ariel like a water-nymph.</i> Fine apparition! My quaint Ariel, Hark in thine ear.	320
ARIEL	My lord it shall be done. <i>Exit.</i>	
PROSPERO	Thou poisonous slave, got by the devil himself Upon thy wicked dam, come forth! <i>Enter Caliban.</i>	

ARIEL	Odpusťte, mistře, už budu poslouchat a plnit své duchařské povinnosti.	
PROSPERO	Udělej to, a za dva dny jsi volný.	
ARIEL	Vzácný pane! Tak co mám dělat? Honem! Co mám dělat?	300
PROSPERO	Proměň se v mořskou vílu, kterou vidí jen oči mé a tvé. Ostatním zůstaň neviditelný. Teď jdi, vem na sebe tu podobu a vrať se zpátky! Jdi už! Maž! A snaž se! Snaž! <i>Odejde Ariel.</i> Probud' se, srdíčko! Dobře jsi spala. Vzbud' se!	305
MIRANDA	Váš příběh byl tak podivný, že mě až omámil.	
PROSPERO	Prober se. Pojd'. Navštívíme otroka Kalibána. Moc vlídný nebude.	310
MIRANDA	Je ošklivý a já ho nemám ráda.	
PROSPERO	Bohužel ho potřebujeme. Dělá nám oheň, obstará dříví, leccos zastane. Hodí se nám. Tak haló, Kalibáne! Ozvi se, hlíno.	315
KALIBÁN	<i>(Za scénou)</i> Dříví máte dost.	
PROSPERO	Vylez, povídám. Mám pro tebe práci. Ven! Honem, želvo! Jak mám dlouho čekat? <i>Vystoupí Ariel v podobě mořské víly.</i> Sluší ti to, líbezný Arieli, Něco ti pošeptám.	320
ARIEL	Udělám to. <i>Odejde.</i>	
PROSPERO	Ty lumpe, otroku, fákane matky, kterou obskočil čert! Povídám, vylez! <i>Vystoupí Kalibán.</i>	

CALIBAN	As wicked dew as e'er my mother brush'd With raven's feather from unwholesome fen Drop on you both! A south-west blow on ye And blister you all o'er!	325
PROSPERO	For this, be sure, to-night thou shalt have cramps, Side-stitches that shall pen thy breath up; urchins Shall, for that vast of night that they may work, All exercise on thee; thou shalt be pinch'd As thick as honeycomb, each pinch more stinging Than bees that made 'em.	330
CALIBAN	I must eat my dinner. This island's mine, by Sycorax my mother, Which thou takest from me. When thou camest first, Thou strokedst me and madest much of me, wouldst give me Water with berries in't, and teach me how To name the bigger light, and how the less, That burn by day and night: and then I loved thee And show'd thee all the qualities o' the isle, The fresh springs, brine-pits, barren place and fertile: Cursed be I that did so! All the charms Of Sycorax, toads, beetles, bats, light on you! For I am all the subjects that you have, Which first was mine own king: and here you sty me In this hard rock, whiles you do keep from me The rest o' the island.	335
PROSPERO	Thou most lying slave, Whom stripes may move, not kindness! I have used thee, Filth as thou art, with human care, and lodged thee In mine own cell, till thou didst seek to violate The honour of my child.	350
CALIBAN	O ho, O ho! Would't had been done! Thou didst prevent me; I had peopled else This isle with Calibans.	
MIRANDA	Abhorred slave, Which any print of goodness wilt not take, Being capable of all ill! I pitied thee, Took pains to make thee speak, taught thee each hour One thing or other: when thou didst not, savage, Know thine own meaning, but wouldst gabble like A thing most brutish, I endow'd thy purposes With words that made them known. But thy vile race,	355
		360

KALIBÁN	Kěž jedovatá rosa jako ta, již moje máti vraní perutí stírala z vraních ok, vás pokropí, že naskáčou vám vředy morové.	325
PROSPERO	Za tohle tebe v noci budou brát křeče a v boku bude tě tak píchat, že ztratíš dech, raraši na tobě se budou učit štípat, proštípou tě jako řešeto žihadly stokrát žahavějšími, než má včela.	330
KALIBÁN	Teď obědvám. Na tomhle ostrově jsem doma já, a vy jste mi ho vzal. Když přišel jste, jak uctivě jste si mě předcházel, učil mě dělat pití z bobulí, pojmenovávat velké světlo denní i noční svítýlka. Měl jsem vás rád a ukázel vám vše, co ostrov skýtá, studánky, solnou sluj, úrodné stráně. Kěž jsem teď za to proklet! A kéž vás netopýři, brouci a ropuchy mé matky požerou. Býval jsem král, a teď jsem váš jediný poddaný. Dal jste mi chlívek ve skále a vzal si celý můj ostrov.	335
PROSPERO	Lháři! Na tebe platí jen bič, ne vlídnost! Přijal jsem tě, ty špinavče, za svého, žil jsi u mě až do chvíle, kdys málem znásilnil mou dceru.	350
KALIBÁN	Ohó! Škoda, že jste mi v tom zabránil! Býval bych s ní svůj ostrov zalidnil Kalibány.	
MIRANDA	Mizero, jsi tak prolezlý zlem, že k tobě nic dobrého nepronikne! Z lítosti, jaký jsi divoch, jsem tě učila mluvit a dělat spoustu dalších věcí. Tys jenom ze sebe vyrážel skřeky jak tupé zvíře, já ti pomohla dát zvukům smysl. Ale i když ses	355
		360

	Though thou didst learn, had that in't which good natures	
	Could not abide to be with; therefore wast thou Deservedly confined into this rock, Who hadst deserved more than a prison.	365
CALIBAN	You taught me language; and my profit on't Is, I know how to curse. The red plague rid you For learning me your language!	
PROSPERO	Hag-seed, hence! Fetch us in fuel; and be quick, thou'rt best, To answer other business. Shrug'st thou, malice? If thou neglect'st or dost unwillingly What I command, I'll rack thee with old cramps, Fill all thy bones with aches, make thee roar That beasts shall tremble at thy din.	370
CALIBAN	No, pray thee. <i>(Aside)</i> I must obey: his art is of such power, It would control my dam's god, Setebos, and make a vassal of him.	375
PROSPERO	So, slave; hence! <i>Exit Caliban.</i> <i>Enter Ariel, invisible, playing and singing; Ferdinand following.</i>	
ARIEL	<i>(Sings)</i> Come unto these yellow sands, And then take hands: Courtsied when you have and kiss'd The wild waves whist, Foot it featly here and there; And sweet sprites bear The burthen. Hark, hark!	380
BURTHEN	Bow-wow.	385
ARIEL	The watch-dogs bark!	
BURTHEN	Bow-wow.	
ARIEL	Hark, hark! I hear The strain of strutting chanticleer.	
BURTHEN	Cry, Cock-a-diddle-dow.	390
FERDINAND	Where should this music be? I' the air or the earth? It sounds no more: and sure, it waits upon Some god o' the island. Sitting on a bank, Weeping again the king my father's wreck, This music crept by me upon the waters,	395

	dost naučil, tvůj zvrhlý původ v tobě zas získal vrch; a proto po zásluze jsi uvězněný v téhle jeskyni, přestože zasloužil bys horší trest.	365
KALIBÁN	Řeč jste mě naučili. Dobrá je mi jen k nadávání. Aby vás mor vzal za vaše učení!	
PROSPERO	Ty neřáde, jdi pro dříví. Syp! Honem, pak si přijď pro další práci. Ty se ošíváš? Budeš-li liknavě či neochotně plnit má přání, pustím do tvých kostí křeče a kostižer, že budeš žvát, až zvíř se bude trást.	370
KALIBÁN	Jen to ne, prosím. <i>(Stranou)</i> Musím ho poslechnout. Je mocný tak, že by i bůh mé matky Setebos se před ním sklonil.	375
PROSPERO	Lotře, upaluj! <i>Odejde Kalibán.</i> <i>Vystoupí Ariel, neviditelný, hraje a zpívá, za ním jde Ferdinand.</i>	
ARIEL	<i>(Zpívá)</i> Vstoupíš na písčnou pláž, tam dívce ruku dáš, a ledva ji políbíš, vlnobití utišíš. A když začneš tančit s ní, mořské víly zapějí píseň vám!	380
ZVUKY	Uá uá uá!	385
ARIEL	Ozve se i štěkot psí!	
ZVUKY	Uá uá uá!	
ARIEL	Poslouchej, jak za svítání zní kohoutí kokrhání.	
ZVUKY	Kykyryký! Uá uá uá!	390
FERDINAND	Odkud ta hudba jde? Ze země? Z nebe? Už utichla. To jistě nějaký ostrovní bůh jí vládne. Oplakával jsem na břehu smrt královského otce, když jakoby z vod hudba vystoupila	395